Η φιλαργυρία. Η βαρειά αρρώστεια της ψυχής (Φώτης Κόντογλου)

Categories : ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Date : 6 Οκτωβρίου, 2009

«Ποιήσατε υμίν βαλάντια μη παλαιούμενα, θησαυρόν ανέκλειπτον έν τοις ουρανοίς, όπου κλέπτης ουκ εγγίζει» (*Λουκ. ιβ', 33*)

«Ρίζα πάντων των κακών εστίν η φιλαργυρία» (*Α' Τιμόθ., στ', 10*)

Απ’ όλες τις αρρώστειες που παθαίνει η ψυχή του ανθρώπου, η πιο σιχαμερή, κατά την κρίση μου, είναι η φιλαργυρία, η τσιγγουνιά. Από μικρός την απεχθανόμουνα. Και τώρα, μ' όλο που, με την ηλικία, άλλαξα γνώμη για πολλά πράγματα, για την τσιγγουνιά δεν άλλαξα. Προτιμώ νάχω να κάνω και μ' έναν φονιά ακόμα, παρά μ' έναν τσιγγούνη. Γιατί, ο φονιάς μπορεί να σκότωσε σε αναβρασμό ψυχής, απάνω στον θυμό του, και να μετάνοιωσε ύστερα, ενώ ο τσιγγούνης είναι ψυχρός υπολογιστής, ως το κόκκαλο χαλασμένος. Στον φονιά μπορεί να βρεις και κάποια αισθήματα, στον τσιγγούνη δεν θα βρεις κανένα. Ο τσιγγούνης, είναι βέβαια πάντα εγωιστής, αγαπά μοναχά τον εαυτό του, αλλά, πολλές φορές, είναι ένα τέρας χειρότερο κι από τον εγωιστή, γιατί μπορεί να μην αγαπά μήτε τον εαυτό του, και να τον αφήσει να πεθάνει από την πείνα.

Μ' αυτό δείχνει ο άνθρωπος πώς μπορεί να καταντήσει σε μια κατάσταση που δεν καταντά κανένα από τα άλλα ζώα. Μοναχά αυτός, που ωνόμασε τον εαυτό του «βασιλέα των ζώων», φτάνει σε τέτοια σιχαμερή ανοησία, ώστε, από την τσιγγουνιά του, να κρύβει τα λεφτά μέσα στο στρώμα ή στο μαξιλάρι, και να πεθαίνει από την πείνα. Είδατε κανένα σκύλο τσιγγούνη; Ή κανέναν γάιδαρο, που νάχει μπόλικον σανό για να φάγει, κι ωστόσο να μην τον εγγίζει, και να τον βρίσκουνε ψόφιον από την πείνα; Βλέπεις πώς ο τσιγγούνης καταντά τρελλός, και μάλιστα ο πιο ασυμπάθιστος, ο πιο αντιπαθητικός τρελλός.
Αλλά κι εκείνος που είναι συνηθισμένος φιλάργυρος και που δεν φτάνει στο πάθος που είπα, και κείνος έχει απάνω του κάποια κρυάδα. Τον πλησιάζεις δισταχτικά. Δεν μπορείς να του φερθείς ελεύθερα, γιατί κι εκείνος είναι διπλοκουμπωμένος, «σπαγγοραμένος», όπως τον λένε. Γιατί, η τσιγγουνιά τον κάνει υποκριτή και καχύποπτον.

Τα λεφτά είναι επικίνδυνα πράγματα, και πολύ φαρμακερά για την ψυχή. **Πολλοί αρχίζουνε από οικονομία, και, σιγά - σιγά, γίνουνται φιλάργυροι** , στο τέλος τους καβαλλικεύει ο Μαμωνάς. Με τη φιλαργυρία, στενεύει η καρδιά του ανθρώπου,

όπως με την ανοιχτοχεριά πλαταίνει. Ο τσιγγούνης είναι τσιγγούνης και στα αισθήματα, δε μπορεί νάχει μέσα του τίποτα γενναίο. Πώς να κάνει θυσία για τον άλλον ένας τέτοιος άνθρωπος;

Η αγάπη των λεφτών φέρνει τις μεγαλύτερες συμφορές στην ανθρωπότητα. Ο Ιούδας ο φιλάργυρος παράδωσε τον Χριστό. Κι οι περισσότεροι καυγάδες ανάμεσα στους ανθώπους, οι γκρίνιες μέσα στις οικογένειες, οι πόλεμοι που ρημάζουνε τον κόσμο και τον γεμίζουν αίματα, τα καταραμένα λεφτά έχουνε για αιτία. Τα συμφέροντα.

Η Εκκλησία, τη Μεγάλη Βδομάδα, ψέλνει πολλά τροπάρια που κατακρίνουνε τη φιλαργυρία. Τον Ιούδα τον λέγει «γέννημα εχιδνών, δόλιον, προδότην, παράνομον», και μας ξορκίζει να διώξουμε από πάνω μας τη φιλαργυρία.
Τούτη η κακή αρρώστεια είναι σήμερα πολύ ξαπλωμένη και πολύ βαρειά, πάθος παγκόσμιο που τρώγει τις καρδιές σαν σκούληκας, σ' Ανατολή και Δύση. Ποτέ οι άνθρωποι δεν αγαπήσανε το χρήμα τόσο πολύ, όσο σήμερα. Γιατί, ο σημερινός άνθρωπος είναι υλιστής, δεν πιστεύει σε άλλη ζωή, επειδή δεν πιστεύει σε Θεό, και ρίχνεται με τα μούτρα ν' απολάψει τούτη τη ζωή. Τούτη τη ζωή, που, ως να προφτάσεις να τη δεις, φεύγει και χάνεται, σαν ίσκιος. Αυτόν, λοιπόν, **τον ίσκιο κυνηγά ο δύστυχος άνθρωπος, σήμερα**, καί παιδεύεται και σκοτώνεται γι' αυτόν τον ίσκιο, θαρρώντας πως με τα λεφτά κάνει κάτι.

Γνώρισα κάμποσους από κείνους, που έχουνε πολλά πλούτη κι είδα την αγωνία τους και τη δυστυχισμένη ευτυχία τους. Δεν μιλώ για όσους μποδίζουνται ν' απολάψουνε τη ζωή γιατί έχουνε αρρώστειες ή άλλες συμφορές, αλλά μιλώ για κείνους που έχουνε υγεία και κάθε μέσο για να ζήσουνε καλά. Όλα τα έχουνε, παρεκτός της ευτυχίας. Η ευτυχία, η αληθινή ευτυχία, βρίσκεται πολύ μακρυά τους, κατά πρώτο γιατί η ζωή είναι ένα πράγμα άστατο, σαν τη βελόνα του Ναστραντίν - Χότζα, που στεκότανε απάνω σ' ένα αυγό. Ευτυχία δίχως σιγουριά, δε μπορεί να γίνει. Ο πλούσιος είναι ολοένα ανήσυχος, φοβάται τι θα του έρθει αύριο, τι θα ξημερώσει. Ύστερα, τα πλούτη φέρνουνε ταραχή, μπερδέματα, φροντίδες, κι όποιος είναι πολυμέριμνος δεν μπορεί να είναι ευτυχισμένος, γιατί δεν βρίσκεται ποτέ μοναχός με τον εαυτό του. Κι όποιος δεν μένει ποτέ με τον εαυτό του, δεν γνωρίζει τι λογής είναι η ευτυχία. Η πηγή που αναβρύζει η ευτυχία, δεν είναι η Τράπεζα, μήτε ο μπεζαχτάς, αλλά **η ανθρώπινη καρδιά**.

…

*(Απόσπασμα από το βιβλίο «**Μυστικά Ανθη**», Εκδόσεις Παπαδημητρίου)*